«Η βλάστηση στην Επιφάνεια της Γης: ένα σενάριο διδασκαλίας για την εφαρμογή δράσεων Θεατρικής Αγωγής στο διδακτικό αντικείμενο της Γεωγραφίας της ΣΤ' Δημοτικού»

Παντελής Ιωακειμίδης

Εκπαιδευτικός,

Διδάκτωρ Π.Τ.Δ.Ε

Παν/μίου Κρήτης

Περίληψη

Μέσα από την εν λόγω διδακτική πρόταση επιχειρείται η διασύνδεση του διδακτικού αντικειμένου της Θεατρικής Αγωγής με το αντίστοιχο της Γεωγραφίας. Ειδικότερα, προτείνεται ένα εκπαιδευτικό σενάριο με δραστηριότητες Θεατρικής Αγωγής για τη διδασκαλία της ενότητας 'Οι Ζώνες Βλάστησης' της ΣΤ' Δημοτικού. Η οργάνωση δραστηριοτήτων Θεατρικής Αγωγής θεωρείται ως ένα σημαντικό μέσο για την διδασκαλία της συγκεκριμένης διδακτικής ενότητας στα μικρά παιδιά. Βασική επιδίωξη της συγκεκριμένης διδακτικής πρότασης αποτελεί η γνωριμία των παιδιών με τις ζώνες βλάστησης των φυτών μέσα από τη βιωματική τους συμμετοχή σε παιγνιώδεις δράσεις.

Λέξεις-Κλειδιά: Θεατρική Αγωγή, εκπαιδευτικό σενάριο, διδασκαλία, Γεωγραφία, ζώνες βλάστησης **.**

Εισαγωγή

Το εν λόγω θέμα εντάσσεται στο γνωστικό αντικείμενο "Γεωγραφία ΣΤ΄ Δημοτικού", αλλά η επεξεργασία του περιλαμβάνει και άλλες γνωστικές περιοχές του Προγράμματος Σπουδών, όπως: Γλώσσα, Εικαστικά, Θεατρική Αγωγή, Εργαστήρια Δεξιοτήτων. Το σενάριο αυτό απευθύνεται σε μαθητές ΣΤ΄ Δημοτικού (12 ετών) και αποτελεί μία ολοκληρωμένη διδακτική πρόταση η οποία υπολογίζεται να διαρκέσει 20 διδακτικές ώρες, με δυνατότητα χρονικής επέκτασης, ανάλογα με τις αναζητήσεις και τα ενδιαφέροντα των μαθητών.

Σκοπός-στόχοι του διδακτικού σεναρίου

Γενικός σκοπός του σεναρίου θεωρείται οι μαθητές να γνωρίσουν τις ζώνες βλάστησης του πλανήτη μας και να καταγράψουν τα είδη φυτών και ζώων, που συναντώνται σε αυτές.

Επιμέρους Στόχοι

Γλώσσα-Λογοτεχνία

Να καλλιεργήσουν οι μαθητές τον προφορικό τους λόγο και τη γραπτή τους έκφραση. Να περιγράφουν και να επεξεργάζονται πληροφορίες από διάφορες πηγές για τις ζώνες βλάστησης. Να έρθουν σε επαφή με διάφορα κειμενικά είδη.

Εικαστικά

Να είναι σε θέση οι μαθητές να χρησιμοποιούν ποικίλους τρόπους δημιουργίας και έκφρασης. Να κατασκευάζουν δακτυλόκουκλα. Να δημιουργούν φιγούρες θεάτρου σκιών και να μάθουν να τις κινούν σωστά σε ένα μπερντέ.

Γεωγραφία

Να είναι σε θέση τα παιδιά να αναγνωρίζουν τη βλάστηση κάθε κλιματικής ζώνης (π.χ. της εύκρατης ζώνης).Να κατανοήσουν ότι η χλωρίδα και η βλάστηση κάθε περιοχής επηρεάζουν και την πανίδα της. Να ενημερωθούν για τις διαφορετικές ζώνες βλάστησης των φυτικών οργανισμών. Να γνωρίσουν την ελληνική

χλωρίδα και πανίδα.

Θεατρική Αγωγή

Να έρθουν σε επαφή τα παιδιά με τις διάφορες μορφές δραματικής έκφρασης. Να μάθουν να εκφράζονται και να εξωτερικεύουν τα συναισθήματά τους. Να ενταχθούν στην ομάδα της τάξης (κοινωνικοποίηση μαθητών). Να αποκτήσουν βιωματικές γνώσεις μέσω της αμεσότητας, της παραστατικότητας και της εποπτικότητας των εν λόγω μεθόδων.

Να γνωρίσουν το σώμα και τον εαυτό τους. Να χαλαρώσουν από το φόρτο του σχολείου.

Να αυξήσουν το ενδιαφέρον τους για συμμετοχή και να διαμορφώσουν νέους τρόπους συμπεριφοράς απέναντι στο περιβάλλον (περιβαλλοντική συνείδηση).

Περιγραφή-Αιτιολόγηση Σεναρίου

1η Δραστηριότητα

(4 διδακτικές ώρες)

Οι μαθητικές ομάδες ασκούνται στην ανάπτυξη ενός σύντομου θεατρικού επεισοδίου, με πρωταγωνιστές μια διάσημη πολική αρκούδα και τη δαιμόνια ρεπόρτερ της εφημερίδας «Τα Νέα της Παγοκολόνας» κυρία Πατατούνδρα. Το θέμα της δράσης αυτής περιλαμβάνει την καθημερινότητα του άγριου ζώου στις δύσκολες καιρικές συνθήκες του αρκτικού κύκλου. Οι μαθητές εξασκούνται στον τρόπο γραφής ενός δραματικού κειμένου και στα στοιχεία εκείνα του δραματικού κώδικα, στα οποία θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή κατά τη απαιτητική αυτή φάση. Τα παιδιά θα καταθέσουν τις δικές τους πρωτότυπες κειμενικές δημιουργίες, μέσα από τη δική τους οπτική.

2η Δραστηριότητα

(4 διδακτικές ώρες)

Οι μαθητές συνεργάζονται με απώτερο σκοπό την ανάδειξη στην αυτοσχέδια σκηνή της τάξης ενός σύντομου σκετς, με θέμα την απόδραση ενός ρινόκερου από το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας. Οι πρωταγωνιστές (ρινόκερος, φύλακες μουσείου, συνεργοί ζώα της σαβάνας, άγριοι κυνηγοί) παρουσιάζονται στην τάξη και καλούνται να πραγματοποιήσουν ένα 'εικονικό σχέδιο δράσης'. Το δραματικό κείμενο για το εν λόγω σκετς θα δημιουργηθεί από τον εκπαιδευτικό της τάξης ή και τους ίδιους τους μαθητές (με τη βοήθεια ενός διαδικτυακού εργαλείου συνεργατικής συγγραφής κειμένων).

3η Δραστηριότητα

(2 διδακτικές ώρες)

Κατά την πραγματοποίηση ασκήσεων Θεατρικού Παιχνιδιού, οι δρώντες χωρίζονται σε ομάδες με ερέθισμα δοσμένων από τον εκπαιδευτικό εικόνων (βλ. εικόνες από εύκρατες, περιοχές, δηλαδή φυλλοβόλο δάσος, ελαιόδεντρα, στέπες, άγρια άλογα). Στη συνέχεια, τα ίδια τα παιδιά δημιουργούν μια ιστορία (για κάθε μία από αυτές τις εικόνες) που να βασίζεται στον αυτοσχεδιασμό και την έμπνευση της στιγμής. Σε επόμενη φάση της ίδιας δραστηριότητας, οι ομάδες των μαθητών δημιουργούν ένα δρώμενο αυτοσχεδιασμών, το οποίο θα περιλαμβάνει στοιχεία και από τις τέσσερις προηγούμενες ιστορίες, συνθέτοντας με αυτόν τον τρόπο σκέψεις, ιδέες και αντιλήψεις αναφορικά με την εύκρατη ζώνη.

4η Δραστηριότητα

(4 διδακτικές ώρες)

Η τάξη χωρίζεται σε ομάδες και τα παιδιά επιλέγουν για το είδος της κούκλας που θα κατασκευάσουν. Κυρίως ασχολούνται με την κατασκευή μίνι δακτυλόκουκλας από χαρτί. Το θέμα της δράσης αυτής περιλαμβάνει τα βρύα και τις λειχήνες ως φυτικοί οργανισμοί. Βασικές πρωταγωνίστριες του εν λόγω δρωμένου είναι δυο φίλες, η Βρυ-σηίδα και η 'Λει-Χήνα' (οι κούκλες των παιδιών), οι οποίες κανονίζουν μια έξοδο για καφέ και ψώνια. Αυτές διηγούνται στα παιδιά τις περιπέτειές τους και ταυτόχρονα παρουσιάζουν σε αυτά πληροφορίες για το περιβάλλον, στο οποίο ζουν και αναπτύσσονται. Η κάθε μαθητική ομάδα παίρνει το χρόνο της για να προετοιμάσει την παρουσίασή της και στη συνέχεια ανεβαίνει στο αυτοσχέδιο παράπηγμα της τάξης για να δείξει τη δουλειά της στα υπόλοιπα παιδιά.

5η Δραστηριότητα

(4 διδακτικές ώρες)

Η επόμενη δράση περιλαμβάνει τη σκηνική ανάδειξη-στον αυτοσχέδιο μπερντέ της τάξης-μιας παράστασης Θεάτρου Σκιών από τους μαθητές με τίτλο «Ο Καραγκιόζης πηγαίνει στις στέπες». Τα παιδιά κατασκευάζουν τις δικές τους φιγούρες (από χαρτί ή ζελατίνα), δημιουργούν ένα σύντομο αυτοσχέδιο κείμενο με αφορμή το συγκεκριμένο θέμα, κάνουν τις πρόβες τους και στο τέλος ανεβάζουν τη δική τους ''παράσταση Καραγκιόζη''. Πρωταγωνιστές της εν λόγω παράστασης θα είναι ο Καραγκιόζης, η γυναίκα του η Αγλαΐα και τα Κολλητήρια τους, οι οποίοι στα πλαίσια μιας οικογενειακής εκδρομής στις στέπες συνομιλούν με την πανίδα της περιοχής για την έλλειψη τροφής και τη λειψυδρία.

6η Δραστηριότητα

(1 διδακτική ώρα)

Οι μαθητές συνδυάζουν την παντομιμική αναπαράσταση και τις δράσεις αυτοσχεδιασμού στην εικονοποίηση του θροΐσματος των φύλλων ενός γιγαντιαίου δέντρου του Αμαζονίου. Οι ίδιοι ρυθμίζουν τις κινήσεις των μελών του σώματος τους, ανάλογα με την ένταση του ανέμου. Οι υπόλοιποι μαθητές παριστάνουν τους άγριους πίθηκους, πλησιάζοντας με αυτόν τον τρόπο το γέρικο δέντρο. Η εν λόγω δράση απαιτεί το συντονισμό και συγχρονισμό των δυο ομάδων (πίθηκοι και δέντρα).

7η Δραστηριότητα

(1 διδακτική ώρα)

Στο ίδιο μήκος κύματος-και με αφορμή την «Πολική Ζώνη»-οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα θα δημιουργήσουν ''παγωμένες εικόνες'' που παρουσιάζουν το σκηνικό από μια τέτοια φυτική ανάπτυξη (με τη χλωρίδα και την πανίδα της).

Αξιολόγηση

Ο εκπαιδευτικός, με το πέρας της εκάστοτε δραστηριότητας συζητά με τους μαθητές του για το αποτέλεσμα των δράσεων. Ο ίδιος απευθύνει αναστοχαστικές ερωτήσεις στην ολομέλεια της τάξης του.